

גלות אשכנז – מקור תרעלה

חיים יחיל

לחזור ולקבל את רכושם או את הפנסיות והקצבות המגיעות להם. מספרם של כל היהודים הגרמניים הללו נאמד ב־12000 לערך, כמחציתם בברלין.

יהודים אלה כשלעצמם לא היו מהווים בעיה מיוחדת. מיעוט מספרם, זקנתם ועודף התמותה על הילודה, נישואי התערובת, כל אלה היו מחסלים את הפליטה הדלה של יהדות אשכנז תוך זמן קצר. רובם אנשים צנועים, שאינם בולטים בכלכלה, במדיניות ובחיי התרבות. מוסדות הסיוע היו מוסיפים לתמוך בזקנים ובחולים, ובמרוצת הזמן היתה השאלה יהודית אחריהם על אדמת גרמניה מוצאת את פתרונה הטבעי. כך היו הדברים מתגלגלים, אילו היו הם היהודים היחידים בגרמניה.

ברם, דוקא גרמניה שימשה זירה לשידוד המערב כות הגדול בחיי ישראל בגולת אירופה שלאחר השואה. צבאות הכיבוש האמריקני והבריטי שחררו במחנות הריכוז שבגרמניה כששים אלף יהודים. מספרם פחת מהר — כרי מחציתם — בעקבות תמותתם הגדולה ותהליך החזרתם לארצות מולדתם. אולם עוד בסתיו 1945 התחיל תהליך הפוך של זרימה לעבר המחנות בגרמניה. זרימה זו היתה בתחילתה תהליך סטיכי, אך ברבות הימים כוונה התנועה במטרה ברורה להקים ריכוז יהודי גדול באזור הכיבוש האמריקני בגרמניה. תנועה זו הגיעה לשיאה בבריחה המונית מפולין לאחר מהומות קיאלצה בקיץ 1946, בסוף השנה ההיא הגיע מספר הנידחים היהודים בגרמניה למאה ושבעים אלף. ריכוז גדול זה של שארית הפליטה היה לו ערך לאומי כביר. במחנות גרמניה התארגנו יהודי מזרח אירופה לעדה עולה, בעלת תודעה לאומית מגובשת. כאן, בארץ משוללת שלטון עצמי ובצל חסותו של הצבא האמריקני, התפתחה אבטונומיה יהודית שלא היתה כדוגמתה בגולה בכל ימי האמאנסיפציה. ציבור זה דיבר בשפתו (איידיש), ילדיו נתחנכו בבתי־ספר עבריים, כל עניניו היו נחתכים עלידי מוסדותיו הוא. כאן היו מפכים מעינות העליה, ההעפלה וההתנדבות הציונית בגוף ובממון. למעלה משלושים אלף מעפילים, שמונת אלפים מתנדבים לגח"ל וכשבעים אלף עולים בעליה החפשית, זה מאונה הציוני של שארית הפליטה, אשר הפכת את המקלט הארעי של מחנות גרמניה למצב

למעלה משלושים אלף יהודים עוד יושבים בגרמניה בעצם היום הזה. מה מניע אותם להוסיף ולשבת בארץ הדמים? מה משמעותו של קיום עדה יהודית בגרמניה לגבי העם היהודי?

יותר משליש מן המספר הזה הם יהודים גרמניים. בגמר מלחמת העולם היו בגרמניה 16—17 אלף יהודים גרמניים, שריד דל ליהדות אשכנז אשר מנתה בשנת 1933 כחצי מיליון נפש ובפרוץ המלחמה למעלה ממאתיים אלף. כמחצית הפליטה הזאת ישבה בברלין והשאר היו מפוזרים בארבעת אזורי הכיבוש. רבים מאלה היו נשואים נישואי תערובת וניצלו לרוב בזכות קרוביהם שאינם יהודים. רבים בתוכם הזקנים ומעטים מאד הילדים. בשנת 1946, למשל, היו מצויים בקהלת ברלין, על 8000 חבריה, רק שמונים ילד בגיל בית־ספר. זיקתם של שרידי היהודים הגרמניים ליהדותם רופפת, אוצר ערכיהם היהודיים קלוש ביותר. אין בהם לא רב ולא עסקן ציוני או יהודי בעל שיעור־קומה. שנות השואה, רדיפת היהודים והוקעתם, חינוך אמנם במקצת את הכרתם היהודית של השרידים הללו, והכרה זו קיבלה חינוך נוסף על־ידי העזרה הנדיבה שהוגשה להם מטעם מוסדות הסיוע היהודיים והג'וינט בראשם. באותם הימים נקרה לפני שליח ארץ־ישראל, בקיטנת־ילדים יהודית בברלין, ילד בעל קלסתר־פנים גרמני מובהק, בן נישואי־תערובת. כשנשאל בתמיהה, אם אמנם יהודי הוא, השיב הילד בבטחון: ודאי, הרי אנחנו מקבלים חבילות מזון מאת הג'וינט!

מצבם הכלכלי של היהודים הגרמניים, בתקופה הראשונה לאחר השחרור, היה ירוד עד מאד. מעטים עבדו וסיכויי העבודה היו קלושים. הם קיבלו אמנם תוספת מזון שניתנה לקרבנות הנאצים, אך לא נהנו מאותן הזכויות שהוענקו לפליטים הנידחים. בחמש השנים האחרונות השתפר מצבם הכלכלי. קצתם עלו לארץ וקצתם היגרו לארצות־הברית, אך רובם נשארו בגרמניה ויש בדעתם להשאר בה לצמיתות. כנגד תנועת ההגירה מגרמניה יש לציין גם תנועה, קטנה אמנם, של חזרת יהודים לגרמניה, ביחוד מן המזרח הרחוק (שנחאי) ומאנגליה, וכן בודדים מארצות אמריקה ומישראל. המדובר הוא ביהודים אשר לא נקלטו מבחינה כלכלית וחברתית בארצות מושבם החדשות והם חזרו לגרמניה כדי

צוֹת־הִבְרִית, אך רק מעטים יגיעו למחוז חפצם, בשל הסייגים המרובים הכרוכים בחוק הגירת הנידחים לארצות־הברית לגבי היהודים. לפי השערת אנשי ה"ג'וינט", העוסקים בדבר, יספיקו ארבעת אלפים לכל היותר להגר לארצות־הברית בטרם יפקע כוחו של החוק, עד אחר ביולי 1951.

הנהיה, איפוא, עדים לחזיון התמוגותם של שרידי היהדות הגרמנית עם הזיבורית של שארית הפליטה לגרעין של קיבוץ יהודי חדש? כל עוד ישבו המוני פליטים בגרמניה, מנע לחצה של דעת הציבור את שילובם של הפליטים עם חברת היהודים הגרמניים. חייה ומוסדותיה של שארית הפליטה היו פעילים יותר משל היהודים הגרמניים, וגם מעמדו של נידח היה נוח מזה של חבר קהילה יהודית. אך גם היהודים הגרמניים הששו מפני השתלטות הפליטים ובחרו בפרישות מארגון שארית הפליטה. ועדי הפליטים והועד המרכזי שלהם היו נבדלים איפוא מן הקהילות, אם כי במרוצת הזמן גדל מספר האנשים שהיו קשורים הן לועד הפליטים והן לקהילה. רק בערי האזור הבריטי, שם היה מספר הפליטים ומספר היהודים הגרמניים שקול, הושג עוד בשנת 1947 מיוזם, והועד המרכזי ייצג גם את הפליטים גם את הקהילות.

בעקבות העליה ההמונית וההגירה המוגברת נשֶׁתנתה התמונה. צביונה הציוני של שארית הפליטה הלך ודהה. קהילות הפליטים הקטנות בעיירות ובערים שדה רבות בוטלו ברובן והפליטים מתרכזים בערים גדולות אחדות. חלק מהם התעשר מאד ועבר למסחר הסיטוני ולתעשייה. כיום מבקשים הם להימנות דוקא עם ארגון המשתלב במערכת המוסדות הגרמניים, ויהודים אמידים אלה רצויים גם יותר לקהילות. הקהילות מעונינות בגידולן המספרי, כי הדבר מגביר את תביעתן לרשת את רכושן של קהילות אשכנז לשעבר ומחזק גם את מעמד מנהיגיהן בתוך הציבוריות הגרמנית. זהו קו פעולתו של יושב־ראש ברית הקהילות בבאואריה, ד"ר פ. אוֹאֶרְבֶּךְ, הוא גם מנהל המשרד לפיצויים מטעם הממשלה הבאוארית. (האיש נעשה עתה נושא לשערוריה שריחה נודף). הוא פרש זה כבר את חסותו על הפליטים בקהילות. עם היותם קשורים בועד המרכזי של שארית הפליטה. מטעמים דומים שיגר הועד המרכזי של האזור הבריטי שליחים לוינה כדי לשדל יהודים שהגיעו לשם מהונגריה כי יתיישבו באזור הבריטי של גרמניה. תהליך התערותם של הפליטים בקהילות אינו קל ומעצורים נפשיים רבים על דרכם, נוסף על מריבות המנהיגים. במחנות באואריה נשמרת גם כיום שפת ההוראה העברית ובמינכן קיימים בית ספר עממי

הכוחות המהפכניים בגולת אירופה. שארית הפליטה היתה בשנים הללו העתודה הנאמנה ביותר למלחמת הישוב על שחרורו ועל גאולת העם.

ואולם תולדותיה של שארית הפליטה לא עברו במסילה ישרה. היתה זו דרך מעקשים ונפתולים, ובכל שלבי מאבקה צנחו חללים בצדי הדרך. אף בשבועות הראשונים לאחר השחרור נאחזו פליטים, בעזרת קצינים יהודים של הצבא האמריקני, בערים ובעיירות שונות של גרמניה, וההסתננות המתמדת מן המחנות אל הערים לא פסקה. בסוף שנת 1946 היו באזור האמריקני 35,000 פליטים יהודים ב־140 ערים ועיירות. לרוב היו אלו קהילות קטנות. רק בעשר ערים מנתה האוכלוסיה היהודית למעלה מחמש מאות נפש. יהודים אלה נאחזו, ברובם המכריע, במסחר. הם לא התערו בקהילות של יהודי גרמניה, במקום שקהילות כאלו היו קיימות, אלא נתארגנו כעדת פליטים עם ועד משלהם והיו מסוגלים לועד המרכזי של שארית הפליטה. תנועת העליה וההגירה גרפה גם אותם לתוכה, אם כי לא בממדים דומים לתנועתם של אנשי המחנות. מספר הנידחים בגרמניה, שהיה בסתיו 1946 כ־170,000, ירד עתה עד עשרים אלף בערך. כמאה ועשרת אלפים עלו, ויתרם היגרו לעבר הים או למערב אירופה.

האוכלוסיה שנותרה בגרמניה מורכבת מיסודות שונים. יש בהם חולים ונכים, ששום ארץ, זולת ישראל, אינה מוכנה לקבלם. מדינת ישראל, שכבר קלטה אלפי עולים נכים, התחייבה בחוזה עם הארגון הבינ־לאומי לפליטים (אייר"ו) לקלוט את כל החולים והנכים מבין הנידחים הרוצים בעליה. יש בהם הרוצים להגר לארצות־הברית והם מחכים לתורם או להכרעה בדבר היתר כניסתם לארצות־הברית. שני הסוגים הללו מרוכזים בעיקר במחנות שנותרו בסביבת מינכן ובהם כ־7000 נפש. קבוצה אחרת הם הפליטים המתממהים בגלל הפיצויים שהם תובעים, בהתאם לחוק הפיצויים לקרבנות הנאציזם, אך נוסף על כל אלה, וגם בתוך כל הסוגים הנזכרים, רבים הם אשר טעמו מסיר הבשר ונפשם דבקה ברווחים הקלים אף במחיר בזיון מתמיד. רובם ככולם חיים על המסחר, ובעיקר על השוק השחור. הם מבריחים סחורה לגרמניה וממנה. הם סוחרים ב"חבילות שי" (בקרונות שלמים, כמובן!), הפטרות ממכס, וצוברים רווחים גדולים מן הקפה, הטבק, השוקולד וכו' המוברחים בדרך זו. בוטחים הם במעמדם ה"אֶפְסִטֶרִיטורִיאלי" כנידחים, המוציא אותם מסמכות השיפוט של בתי־דין גרמניים. עוד כאלפיים־שלושת־אלפים איש בלי בד, לפי אומדנה, רוצים לעלות לישראל ואף אלה עולים טפין טפין. כעשרת אלפים רוצים להגר לארץ

ארוכים אחד האזורים הרגשיים במדיניות הבין-לאומית, שם תתלקח מלחמה חדשה כי תפרוץ, שם תגיע גם המלחמה האידיאולוגית לשיאה. ואף זו: כל אחת מן הריפובליקות הגרמניות תחתור להחזרת אחדותה של גרמניה תחת דגלה היא, שאיפות האירידינטה תתחברנה עם המגמות המדיניות המנוגדות, ומי יודע אם הרצון לאחדות גרמניה לא יעורר בה מלחמת אזרחים איומה. אין לך ארץ באירופה הבלתי-קומוניסטית שיש בה קרקע פורה לקומוניזם כגרמניה היום, ואין לך ארץ שהתנועה האנטי-קומוניסטית עשויה להצמיח בה גידולים לאומניים-פאשיסטיים מסוכנים כגרמניה. לפי שעה ידם של הכוחות הריאקציוניים על העליונה. מפתה של גרמניה לא חוללה בה שום תנועה מהפכנית מקורית. יסודותיה הסוציאליים של גרמניה המערבית לא נשתנו. הגרמנים נוכחו לדעת, כי החישובים האסטרטגיים של שליטיהם היו מוטעים, אך לא שוכנעו כי משטרם היה נפסד במהותו. נהפוך הוא: הקמת החזית האנטי-קומוניסטית מחזקת את אמונתם, כי כשלונם היה כשלון אסטרטגי בלבד ואילו מטרתם היתה צודקת. לפי הכרתם הולך המערב ומסגל לעצמו ערכים רבים ממורשתם המדינית. ברבות בטחונם העצמי אפשר ויציבו לעצמם מטרות אימ-פריאליסטיות משלהם.

נקל לשער מה משמעותו של קיום קיבוץ יהודי בלבן של מחסן-נפץ זה בלב אירופה. מלחמה חדשה מאיימת על העם היהודי בתפוצות אירופה, ואולי לא רק באירופה, בכליה מוחלטת. כמיעוט לאומי, גזעי ודתי, יוצאי דופן במדיניות החד-לאומית דהאידינא. בארצות מזרח אירופה יהיו חשודים על נטיות מער-ביות בשעת מלחמה, ובמערב על נטיות קומוניסטיות. במדינות אחדות באירופה תופסים יהודים, מבין המער-טים שנותרו, משרות חשובות במנגנון הממשלה, וכל תנועת מרי תיאחו בעובדה זו. נסיון המלחמה האחרונה, כשניתן להוביל ששה מיליוני יהודים לטבח, לא נשכח מלב העמים, ממשותפתיה הפעילים ומעדיה הזוממים כאחת.

אנטישמיות קיצונית ופרועה היא אשר שימשה לנאציונים מנוף עיקרי למען לכד את העם הגרמני מסביב לדגלו. היא היתה חלק אינטגרלי של תורתו העיונית ושל תכניותיו המעשיות בכל שלבי עליותו וכיבושיו. גם כיום אין חרטה אמיתית בלב העם הגרמני על אשר עולל ליהודים. שנאת היהודים לא נעקרה מלבם של הגרמנים, ומציאותם של יהודים היושבים בגרמניה כיום אינה עשויה להחלישה. אם אפשר היה לשסות את העם הגרמני בקיבוץ יהודי היושב בתוך הגרמנים זה אלף שנה, מושרש במשקם, דובר בשפתם ובן-בית בתרבותם, בקיבוץ נטול שרי-

עברי וגרמנסיה עברית. העתון היהודי בבאואריה שפתו אידיש, ואילו העתון היהודי באזור הבריטי הוא בגרמנית.

לאן פני ההתפתחות? לפני כשנתיים, בימי הת-עוררותה של שארית הפליטה, היינו משוכנעים כי לכשיעברו שרידי רצח המיליונים דרך גרמניה, יקיץ הקץ על היסטוריה בת אלף שנה של ישוב יהודי באשכנז. האמנם טעינו? אם אמנם יתאחדו שרידי הפליטים עם שרידי היהדות הגרמנית לקיבוץ אחד, הרי, ככל שמזור הדבר, יהיה דוקא קיבוץ זה על אדמת גרמניה בעל חיוניות גדולה משאר קיבוצי היהודים באירופה. צביונם הלאומי של פליטי ישראל כאן מובהק יותר מזה של שרידי היהודים בארצות אירופה אחרות, לחץ המשטר לטמיעה חברתית, תר-בותית ולאומית קטן מבארצות הקומוניסטיות, ונטיות של היהודים להתבוללות מוחלטת פחותה היא מכל ארץ אחרת. שאלה זו חשיבות מכרעת לה לגבי עם ישראל כולו, וחשיבותה איננה מסויגת בתחום קטיגוריות מוסריות בלבד, אלא היא נוגעת להתפת-חותו ובטחונו של כל העם, באשר עצם ישיבתם של יהודים בתוך נקוביות החברה הגרמנית מסכנת את כלל האומה.

ב

המלחמה הקרה בעולם הרימה את גרמניה מאש-פתות במהירות מפליאה. הריסותיה פונו, משקה הת-אושש ותעשייתה הופעלה במלוא הקיטור. כיום מצבה הכלכלי של גרמניה המערבית טוב יותר ממצבן של רוב הארצות המנצחות. תהליך זה ילך ויגבר, כי בתקופה של שידוד מערכות עולם לא יוכל שום אחד מן הגושים היריבים לוותר על המעצמה הגדולה השוכנת בלבה של אירופה. בעקבות התחזקות הכל-כלית של גרמניה תגבר עצמאותה המדינית. משטר הכיבוש הולך ומתחסל, והגרמנים הם המתנים תנ-אים שבהם יאותו לחידוש עצמתם הצבאית. אולם ביתורה של גרמניה גורם, שהגברת עצמאותה המדי-נית מולידה ניגודים ותהליכים קוטביים שונים. בדור שחותמו יצירת מדינות חד-לאומיות, גרמניה היא הארץ האירופית היחידה שבה לא הושגה זהות העם והמדינה: האומה האחת נחצתה לשתי מדינות, וכל אחת מהן נמנית על גוש עולמי אחר. קרע זה, ככל שיוזו את תקומתן הכלכלית של שתי הריפובליקות, עתיד להחריף את תהליכי התפתחותן הפנימית. כל המתח המדיני הנאגר ברחבי תבל, יבוא על ביטויו החריף ביותר בגרמניה, שתהיה משולה למחסן חמרי-נפץ המסכן את האיוון המדיני בעולם. הגבול בין שתי הריפובליקות הגרמניות עתיד להיות לימים

את ישיבתם בארץ השמד. באיחור רב חיסלה הסוכה נות היהודית את משלחתה ואת משרדה (ב־30 בספטמבר 1950). הועד המרכזי של שארית הפליטה ומוסדותיו הלכו, לאחר היסוסים רבים, בעקבות הסוכה נות וסיימו את פעולתם באמצע דצמבר 1950. מיד עוררו עסקנים מעסקנים שונים גל של מחאות על החיסול. טענתם היא שאסור להפקיר יהודים, אשר „לא יכלו להספיק” לעלות בעוד מועד, ותיבתם היא להקים נציגות חדשה לשארית הפליטה.

קובלים הם מרה על ביטול זכותם לנציגות בקונגרס הציוני, ועל „החרם” שמחרימים את יהודי גרמניה. ולמרבה הפלא, כמה מן הטענות הללו מוצאות הד גם בתוך הציבור היושב במדינת ישראל.

לאמיתו של דבר, לא העלה שום אדם על דעתו הצעה לנעול את שערי הארץ בפני יהודים שירצו לעלות מגרמניה לעתיד לבוא. חוק השבות חל גם עליהם. אך לא הרי זכות העליה כהרי קיום מוסדות מיוחדים לסיוע העליה, אשר יהיו ממתינים עד שכל יהודי יאות וימצא את הזמן לראוי לפנות אליהם. לא הרי היתר כניסה לארץ כהרי קיום שירותי עליה על חשבון האומה. המתממה אצל סירי הבשר יורשה לעלות, אך לא עלינו הדאגה לנוחותו.

הטענה כי אין לנו רשות מוסרית לתבוע מאת היהודים בגרמניה מה שאיננו תובעים מאת היהודים בכל גולה אחרת, מקורה בקהות ובפשטות עיוורת. היש מקום להשוות עדה יהודית בארץ כלשהי עם קיבוץ שנצטרף בעיקרו מפירורים פירורים, בהחליפו את המטרה שהיתה לעיניהם בנדודיהם ברווחים קלים שנזדמנו להם בדרכם? היש מקום להשוות עם כלשהו שבקרבו יושבים יהודים עם אומה שדם שליש מעמנו בראשה?

הסניגוריה מצביעה על העובדה שאף מוסדותינו נושאים ונותנים עם מוסדות גרמניים, כדי ללמד זכות על ישיבת יהודים בגרמניה. אך גם היקש זה צולע על ירכו. גם מדינת ישראל גם התנועה הציונית נמנעו ככל האפשר מלבוא במגע עם מוסדות גרמניים (כתב האמנה של הקונסול הישראלי, למשל, הוגש לשלש טונות הכיבוש, דבר שממשלת בון עומדת לערער עליו בקרוב). במידה שהיה מגע עם מוסדות גרמניים בכלל, היה הדבר רק בענין תביעותינו להחזרת רכוש ופצויים. וזולת זה, הרי מתעלמים בעלי הטענה מן ההבדל המהותי שבין ייצוג עניני מדינה ואזרחיה כלפי מדינה זרה לבין זיקת תושב לארץ מושבו. מדינת ישראל מתנגדת בכל מקום שאפשר להחזיר את גרמניה למשפחת העמים החפשיים. אך לא בנו הדבר תלוי ובמשך הזמן לא נוכל להמנע מפגוש גרמנים במוסד בין־לאומי זה או אחר.

שים לא כן שכן. יהרי יהודים אלה שנותרו לפליטה בגרמניה כיום, לא זו בלבד שאין להם חלק ונחלה בתרבות הגרמנית, אלא הם מתגרים בגרמנים. במשך שנים מעטות, שנות רעב ומחסור לגרמנים, הספיקו רבים מן היהודים האלה לצבור הון בדרכים בלתי־כשרות. הם בולטים ברעשנותם, בגינדור לבושם, בתכשיטיהם ובזלזולם המודגש בכל חוקי המדינה. מכיון שיצאו טובי שארית הפליטה ומנהיגיה, נשאר ערב רב ללא מדרך ומכוון.

תנועה לאומנית חדשה כי תקום בגרמניה, לא יקשה לה ללכת בדרך הסלולה של ליבוי השנאה ליהודים להגדיל היצרים הלאומניים ולהאדיר את ליכוד העם הגרמני סביב דגלה. אנטישמיות ללא רסן תשוב להיות כלי־זין ראשי במלחמה האידיאלית גית המכינה והמלווה את המלחמה הממשית. שערורית אוארבך בימים אלה ותגובת העתונות הגרמנית המפרסמת שלש פעמים ביום ידיעות סנסציוניות על מהלך החקירה נותנת לנו מושג־מה הן על השחיתות שפשתה בחוגים יהודיים מסויימים והן על הנטיה בקרב הגרמנים להאחז בשערוריה זו לשם ליבוי שנאת־ישראל. הואיל וחיידק זה של שנאה לישראל אינו מודה בגבולות, ממילא אין זה ענינם של שלושים אלף היהודים היושבים בגרמניה בלבד, אלא זו שאלה הנוגעת לעם היהודי כולו. לא בידנו הדבר למנוע שואת מלחמת־עולם חדשה, אף לא בידנו לעצור את תקר מתה של גרמניה. אך בידנו למנוע — או למעט — את הסכנה, כי השאלה היהודית תשמש גורם מרכזי בגיבוש החזיתות האידיאולוגיות לקראת המערכה העתידה. שאלה זו תוכרע בגרמניה. אם בכל ארץ וארץ אורבת ליהודים סכנה מיוחדת במקרה מלחמה, הרי רק גרמניה עלולה לעשות את האנטישמיות בסיס לפרוגרמה מדינית, ובזכות מעמדה הגיאופוליטי המיוחד, אף להנחיל את תורתיה לעמים קרובים ורחוקים.

לסכנה זו לא נוכל בהטפת מוסר ובהרשעת האנטי־שמיות. גם הבאת עצומותינו נגד גרמניה בפני עמי העולם תחטיא את המטרה, כי עמים אלה, במערב כבמזרח, מעונינים יותר בחיזוקה של גרמניה מבטוהר מצפונם כלפי היהודים.

חיסולו של הקיבוץ היהודי בגרמניה על ידי עליה והגירה הוא צורך חיוני של העם היהודי כולו. לא זו השאלה, אם יעלו עוד אלפים אחדים מגרמניה לישראל (שארית הפליטה קיימה את יעודה הציוני ותוספת זו לא תעלה ולא תוריד), אלא עיקר השאלה הוא הוצאת היהודים מגרמניה, ותהא מגמת פניהם אשר תהיה. זה כבר היה צורך להעמיד את יהודי גרמניה על ידי עובדות ברורות על ההכרח לסיים

בעולם. גם עתה עדיין רואים רבים בארצות המערב באפשרות השתקעותם של יהודים בגרמניה קנה מידה לתחית הדימוקרטיה בגרמניה. הקריאה ליהודים לנטוש את גרמניה מתפרשת באזני אלה כהודיה כי האנטי-שמיות היא תופעה חברתית בלתי-נמנעת. רבים וכן טובים מאנשי המערב נתפסים לדעה זו וגרמנים רבים נאחזים בה, מי בכנות ומי לשם אחיזה עינים. כולם כאחד חייבים כי השמדת רוב יהודי אירופה והקמת מדינת ישראל שינו את המציאות היהודית באירופה ואת הבעיה היהודית מיסודה. לא זו בלבד שאנו מסרבים לשמש קנה-מידה לדימוקרטיה הגרמנית, אלא אפילו נסיון כן להתקרבות מחודשת בין העם הגרמני והעם היהודי בעתיד רחוק לא יוכל להתבסס על שרידי הקיבוץ היהודי היושב כיום עוד בגרמניה. את עמדתנו כלפי גרמניה נקבע על-פי התפתחותה הפנימית שלה, על-פי משטרה המדינית, הסוציאלית והתרבותית ועל-פי יחסה אל העם היהודי ואל תביעות יהודים שנפגעו על-ידיה, ללא הבדל ארץ מגוריהם הנוכחית. הנסיון לקנות את דעת הקהל היהודי בעולם על-ידי הענקות לקומץ היהודים הנמצאים עוד בגרמניה יעלה בתוהו, כי לא נזקוף „טור בות“ אלו לזכותה של גרמניה אלא לחובתם של יהודים משוחזרים, אשר לא לידיהם הפקדנו את שמירת עניניו וכבודו של העם היהודי.

ריכוזם של כמאתיים אלף יהודים על אדמת גרמניה בשנים שלאחר רצח המיליונים. היתה לו השפעה מכרעת על כיבוש עצמאותנו הלאומית. בל נרשה שפרשה מזהירה זו תסתיים בהיפוכה. שארית הפליטה מילאה תפקיד מכריע בגאולת העם. בל נתן לשאריתה של השארית לסכן את קיומו ולחלל את כבודו.

יש לנו תביעות מרובות לגרמניה וכבודנו איננו מחייב אותנו לויתור על תביעותינו אלו. אך במידה שנבוא במגע עם גרמניה, הרי בידנו לשקול כל ענין לגופו, על-פי האינטרסים שלנו ועל-פי המוסד או האנשים אשר אתם נצטרך לשאת ולתת. ואף זו: אך לפני שנים מספר היתה גרמניה מושג גיאוגרפי בלבד, ובאזורי הכיבוש היו הפליטים, למעשה אֶכְסֵר טריטוריאליים. לא כן היום. יש מדינה גרמנית ואחר רוני הסייגים שעל ריבונותה יוסרו בחדשים הקרובים. ממילא יקיץ הקץ על מעמד המיוחד של הנידחים. ב-1 בינואר 1951 הועברו הפליטים לדאגת המשק הגרמני ובחדשי האביב יחוסל ארגון אייר־ו לחלוטין. יהודי אשר יוסיף לשבת בגרמניה מרצונו ישב בה ואינו ראוי אלא שננהג בו דין עבד נרצע.

תגובתם הרגישה של רבים מן היהודים היושבים בגרמניה על יציאת הסוכנות היהודית מעידה שלא כבה בהם ניצוץ הכבוד הלאומי. אך חלילה לנו לחזור בנו מהחלטתנו, אם ברצוננו להצילם ולמנוע כי ימיטו אסון על עצמם ועל כולנו. עם זאת יש לאחוז בכל דרך חיובית להקל על היציאה. עלינו לעמוד בהתחייבותנו לקלוט את החולים והנכים, גם אם קליטתם מכבידה עלינו. עלינו להחיש בכל דרכי המשא והמתן והלחץ המדיני את סידור הפיצויים לקרבנות הנאצים; עלינו לעשות למען ביטול תקנות המפלגות את היהודי המהגר מגרמניה לרעה מן התושב בה, כגון התקנה והמקנה זכות קיצבה לנכים רק כל זמן שהם גרים בגרמניה. לשם מטרה זו לא יגונה משאומתן עם השלטונות הגרמניים.

ולבסוף, עמדתנו טעונה הסברה מקיפה למען תיוודע היטב ליהודי גרמניה, ליהדות הגולה ואף לדעת הקהל